

# Sproghjælp

## Ordklasser

Ordene i sproget kan inddeles i ordklasser. Ordene i de enkelte ordklasser har visse egenskaber til fælles, nemlig deres overordnede betydning (fx om de betegner genstande eller egenskaber), deres grammatiske funktion (hvilke sætningsled de kan være) og deres bøjning (om de kan bøjes eller ej, og hvordan de bøjes).

### De 11 ordklasser

|                             |                                                        |
|-----------------------------|--------------------------------------------------------|
| substantiver (navneord)     | ! <i>bil, hytteost, rose</i>                           |
| adjektiver (tillægsord)     | ! <i>appetitvækkende, fri, kortfattet, selvstændig</i> |
| artikler (kendeord)         | ! <i>den (det), en (et), de</i>                        |
| pronomener (stedord)        | ! <i>begge, de, hvad, jeg</i>                          |
| numeraler (talord)          | ! <i>en, niende, syttende, toogtyve</i>                |
| verber (udsagnsord)         | ! <i>aflevere, lyve, sammensætte, se</i>               |
| adverbier (biord)           | ! <i>dengang, ikke, pladask, under</i>                 |
| konjunktioner (bindeord)    | ! <i>at, dengang, medmindre, og</i>                    |
| præpositioner (forholdsord) | ! <i>af, ifølge, mellem, under</i>                     |
| udråbsord (interjektion)    | ! <i>av, bravo, nej, pyha</i>                          |
| lydord (onomatopoietikon)   | ! <i>dingeling, kykliky, miav, tik tak.</i>            |

### Åbne og lukkede ordklasser

Nogle ordklasser er "åbne", forstået på den måde at de hele tiden får nye medlemmer. Det gælder bl.a. for verberne og adjektiverne.

Andre ordklasser kaldes "lukkede" fordi de aldrig eller meget sjældent får nye medlemmer. Det gælder fx for konjunktionerne og artiklerne. Artiklerne har kun de medlemmer som er nævnt i listen ovenfor.

### Ord kan optræde i mere end én ordklasse

"Samme ord" kan optræde i mere end én ordklasse. Det gælder fx *under*, som kan være:

- ! et substantiv (fx *en under*, dvs. underdelen af fx en bolle, eller *et under*, dvs. et mirakel)
- ! et adverbium (fx *Der stikker noget under*)
- ! en præposition (fx *Temperaturen er under frysepunktet*).

# Sproghjælp

Vær også opmærksom på at ord kan optræde med en anden funktion end den som fremgår af ordklassebetegnelsen. Fx kan adjektiver normalt også bruges som adverbier:

! *Eleverne arbejder **selvstændigt**.*

Ordet *selvstændig* er et adjektiv, men her er det brugt som adverbium og ender derfor på *-t*. Selvom et adjektiv bruges som adverbium, skifter det ikke ordklasse.

På samme måde er ordet *gammel* et adjektiv uanset om det bruges som et substantiv, eller om det bruges som et adjektiv:

! *Jeg skal hjem at besøge de **gamle*** (bruges som substantiv)

! *Jeg skal besøge mine **gamle** forældre* (bruges som adjektiv).

Det er med andre ord vigtigt at skelne mellem et ords ordklasse og dets grammatiske funktion.

---